

Beste collega's,
vrienden van de VUB,

Mag ik ieder van jullie een vreugdevol, inspirerend en energiek 2013 toewensen, en dat zowel thuis als op het werk, als waar dan ook. Maar bovenal wens ik jullie een goede gezondheid toe: gezondheid is weliswaar niet alles, maar zonder gezondheid is alles niets!

Waarde collega's, als een universiteit eredoctoraten uitreikt, wil de traditie dat de doctores honoris causa niets speciaals doen op het podium, hooguit een dankwoord uitspreken. En dat is natuurlijk jammer als de doctor honoris causa een artiest is, een monument van het Nederlandstalige lied en nog zoveel meer. Door Herman Van Veen hier vandaag uit te nodigen, heeft zijn eredoctoraat van 2009 een extra dimensie gekregen. Bedankt Herman voor dit hartverwarmende optreden dat we ons nog lang zullen herinneren.

Ik dank ook de gehuldigden. Niet omdat ze het voorprogramma voor hun rekening wilden nemen, wél omdat ze een groot deel – sommigen zelfs een héél groot deel van hun leven, van hun talenten en van hun energie aan onze universiteit hebben gegeven. Doe vooral zo verder collega's, de VUB heeft jullie nog broodnodig! Ook van degenen die ons zopas verlaten hebben, ben ik ervan overtuigd dat ze de VUB en alles waar de universiteit voor staat, zullen blijven steunen, waarvoor mijn oprechte dank ...

Vrienden,

Precies een jaar geleden begon ik mijn nieuwjaarstoespraak met te zeggen dat we in ons land, in Europa en in de wereld een dramatisch jaar zonder voorgaande achter de rug hadden. Het jaar daarvoor zei ik eigenlijk precies hetzelfde.

Helaas, ook nu, bij het begin van 2013, bijna vijf jaar intussen na het losbarsten van de financiële crisis, kan ik niet veel anders zeggen dan dat ook 2012 allesbehalve een goed jaar was.

Het spook van de recessie hebben we niet kunnen verdrijven, de eurocrisis is niet opgelost en de publieke sector zit op zijn tandvlees. Bij ons en in heel Europa.

Naast besparen lijkt er maar één redmiddel te zijn: nog méér besparen. Nog meer de kaasschaaf hanteren of als het niet anders kan: de hakbijl. Met Ford Genk op kop gingen vele duizenden jobs verloren, in grote en in kleine bedrijven, en ook bij organisaties en instanties die van de overheid afhangen.

Ik denk dat we allemaal beseffen dat dit een crisis is die ook wij als VUB voelen, dat de vele besparingen ook ons treffen, en dat de politieke evolutie in Vlaanderen voor ons als Nederlandstalige instelling in Brussel niet bepaald geruststellend is.

Tot zover mijn wat sombere inleiding, want collega's, zoals Karl Popper zei en ik al te pas en te onpas herhaald heb: Optimism is a moral duty. Schuchter, maar niettemin significant, dient zich een evolutie in de goede richting aan. Daarenboven, doemdenken en bij de pakken blijven zitten, helpen niemand vooruit. Laten we daarom geloven in een betere toekomst.

En als rector van de Vrije Universiteit Brussel heb ik alle redenen om optimistisch te zijn. We zijn dit jaar de sterkste groeier van alle universiteiten, we boren met succes alternatieve private financieringsbronnen aan en we zijn op onze twee campussen volop aan het bouwen... bouwen voor morgen.

Dit alles collega's is het resultaat van de inspanningen die we het voorbije jaar met z'n allen samen geleverd hebben. Daar mogen we als VUB'ers gerust trots op zijn. En daarom wil ik graag samen met u nog eens terugblikken op de hoogtepunten van het voorbije jaar, een overzicht in vogelvlucht van A tot Z.

En beginnen doen we met de **A** van het **Algemeen Strategisch Plan**. Het eerste ASP van de VUB liep van 2009 tot 2012 en is onze leidraad geweest om goed te besturen, met voor de eerste keer meerjarenbegrotingen, heel duidelijke prioriteiten en een efficiëntere structuur voor de universiteit met een gloednieuw organogram. Veranderingen verlopen nooit zonder obstakels, zonder weerstand. Alleen met een goed plan kan je slagen en ik denk dat we in grote mate geslaagd zijn, geslaagd met onderscheiding.

De A staat ook voor **alumni**. De VUB heeft de kaap van 50.000 alumni intussen ruim overschreden. En met onze alumniwerking slagen we er beter dan ooit tevoren in om de band met onze afgestudeerden weer aan te halen.

Een van onze alumni die vorig jaar in het nieuws kwam – en dan zijn we aan de letter **B** - was **Jean Bourgain**. De absoluut briljante wiskundige kreeg de Crafoordprijs die eigenlijk de Nobelprijs voor wiskunde is, omdat er geen echte Nobelprijs voor wiskunde bestaat.

De B staat ook voor **Charles Bolden**. De grote baas van de NASA was dé blikvanger op onze academische openingszitting – samen met Dirk Frimout. De VUB kreeg van de NASA-baas een blijvende herinnering én de bevestiging dat we als innovatieve universiteit goed bezig zijn.

De **C** stond in 2012 voor het **CERN** in Genève. In de Large Hadron Collider hebben onze VUB-fysici mee wereldgeschiedenis geschreven. In de deeltjesversneller is waarschijnlijk het Higgsdeeltje gevonden. En als klap op de vuurpijl is VUB'er Walter Van Doninck sinds vorige week de vice-voorzitter van de raad van bestuur van het CERN . Walter, van harte gefeliciteerd!

De **D** van **Doctoraten** dan. Voor een universiteit zijn doctoraten levensnoodzakelijk. Daarom is het verheugend om vast te stellen dat het

aantal succesvolle doctoraatsproefschriften duidelijk in de lift zit, en dat het aantal doctoraten in voorbereiding fors is toegenomen tot meer dan 1300 per jaar.

De **E** staat voor **Evaluatie**. 2012 stond immers in het teken van een grote Evaluatieronde van het administratief en technisch personeel. Collega's, geen goed personeelsbeleid zonder een eerlijke evaluatie van de personeelsleden, en dat is in de eerste plaats in het belang van het personeelslid zelf. Ook hier hebben we als VUB een sprong voorwaarts gemaakt, want jarenlang gebeurde er niets. En voor er geroezemoes opstijgt, ja, het systeem heeft een aantal kinderziekten, maar er is nu wel een basis waar de personeelsdienst verder kan op bouwen.

De **F** staat voor **Fellows**, met de allereerste VUB Fellows die hun intrede hebben gedaan. Vijf topmensen uit het bedrijfsleven zullen drie jaar lang studenten van de Solvay Business School inspireren en warm maken voor het ondernemerschap.

De **F** staat ook voor **fundraising**. Om actief op zoek te gaan naar sponsors en naar fondsen hebben we een nieuwe dienst fundraising op poten gezet die volgend jaar z'n vruchten moet afwerpen.

Maar **F** staat ook voor **fierheid!** Fierheid is wat ik u allen, studenten, alumni, personeelsleden en sympatisanten vraag om uit te dragen. De VUB verdient dit, meer dan ooit!

De **G** staat voor **Goede Doelen**. Twee teams van vier VUB-renners hebben zich in 2012 opnieuw in het zweet gefietst tijdens de 1000 km van Kom op Tegen Kanker. En dat dit loont, blijkt tevens uit het feit dat vanuit deze fundraising onze VUB-onderzoeksgroepen vorig jaar voor 950.000 eur aan onderzoeksprojecten hebben weten binnen te halen ...En studenten, personeelsleden en alumni hebben zich ook in het zweet

gelopen tijdens de Brussels Marathon. De VUB-lopers zamelden geld in om de bouw van nieuwe studentenkamers te helpen financieren.

De G slaat ook op de **gemeenten**. Voor het eerst hebben we een verregerende samenwerkingsovereenkomst kunnen afsluiten met de ons omliggende gemeenten Elsene, Etterbeek en Oudergem. Het is verheugend om vast te stellen dat in onze overwegend Franstalige en anderstalige hoofdstad de VUB niet alleen meetelt, maar ook een speler is die uit alle hoeken respect en waardering krijgt. Het is ooit anders geweest.

De H gaat naar **Annick Hubin**. In 2012 kwamen we uitgebreid in de media met het feit dat we de eerste vrouwelijke decaan hebben van een Ingenieursfaculteit. Ik hoop echt dat Annick Hubin een rolmodel mag worden voor alle meisjes die ingenieur willen worden.

De I staat voor **Integratie**. En dan heb ik het over de academische opleidingen van de Erasmushogeschool Brussel die vanaf het volgende academiejaar volwaardig deel zullen uitmaken van de VUB. Het afgelopen jaar is hier door alle betrokken partijen hard aan gewerkt - en ik wil hier in het bijzonder de hyperactieve professor emeritus Henri Eisendrath bedanken. Hij is deze delicate operatie, met veel gevoeligheden aan beide kanten, mee in goede banen aan het leiden.

De I staat natuurlijk ook voor **Internationalisering**. Die draait op volle toeren, met méér buitenlandse studenten – intussen een op vijf – méér samenwerking met buitenlandse universiteiten en natuurlijk ook met onze zusteruniversiteit ULB waarmee we de Brussels University Alliance aan het uitbouwen zijn. Internationalisering was een van de prioriteiten van het eerste Algemeen Strategisch Plan. Nu, vier jaar later, is er nog een lange weg te gaan, maar we hebben toch al een lange weg afgelegd. Zo

bedraagt het aantal buitenlandse onderzoekers aan onze universiteit momenteel reeds 20%.

Het **IES** vierde haar tiende (succesvolle !) werkingsjaar.

De **J** staat voor **Jasper Steverlinck**. De studenten heb ik bij de start van het academiejaar voor de eerste keer een concert aangeboden, en Jasper viel niet alleen bij de studenten in de smaak, maar ook bij de partners van sommige personeelsleden ...

De **K** stond in 2012 voor de oproep **Kom terug naar d'Unief**. Het grote alumni-event in september met een boeiend en gevarieerd programma waarbij alle alumniverenigingen, faculteiten en tal van diensten betrokken waren, bleek een schot in de roos. Voor het eerst in jaren zijn we erin geslaagd om onze afgestudeerden massaal terug naar onze campussen te lokken. Het is meteen ook hét bewijs dat we met onze centrale alumniwerking op het goede spoor zitten en dat vele van onze alumni hetzelfde voelen, namelijk: eens VUB'er, altijd VUB'er.

De **L** staat voor **Leerstoelen**, die ons toelaten om onderzoek te verrichten dat anders niet zou mogelijk zijn, bij gebrek aan middelen. Onderzoek én onderwijs.

Als voorbeeld noem ik graag de prestigieuze leerstoel Stewardship of Finance, opgericht samen met zes grote verzekeringsmaatschappijen. De leerstoelhouder is Paul Jorion, die wereldfaam heeft verworven als kritische observator van de financiële wereld. Het doel van de leerstoel is om te onderzoeken hoe financiële dienstverlening ethischer zou kunnen verlopen. Op 18 april zullen Prins Filip en Prinses Mathilde waarschijnlijk één van de lessen bijwonen.

De **M** staat voor de maand **mei**, toen ik op een overtuigende manier het vertrouwen van de VUB-gemeenschap kreeg voor een tweede termijn als rector.

Hiervoor wens ik jullie nogmaals oprecht van harte te danken.

De **N** staat voor **Nobelprijs**. Op 10 december werd de Nobelprijs voor Scheikunde uitgereikt aan de Amerikanen Kobilka en Lefkowitz. Uit erkentelijkheid voor de bijdrage van het Vlaams Instituut voor Biotechnologie hebben beide Nobelprijswinnaars onze collega Jan Steyaert uitgenodigd voor de prijsuitreiking. Want prof. Steyaert en het VIB lagen eigenlijk mee aan de basis van de Nobelprijs die Kobilka en Lefkowitz kregen voor hun onderzoek naar schrikreacties in het menselijk lichaam.

De **N** staat ook voor **Nic Van Craen**, die Jim Van Leemput heeft opgevolgd als algemeen beheerder, of, als u wil, de grote baas van de universiteit, na de rector uiteraard. Het is een voorrecht om Nic tot mijn team te kunnen rekenen en met hem te mogen samenwerken.

De **O** is die van **Opdrachthouder**. Als rector kan ik immers rekenen op vier gedreven opdrachthouders, dat zijn collega-professoren die bereid zijn om een grote verantwoordelijkheid te dragen in belangrijke domeinen van de universiteit. Het gaat om Hugo Thienpont als opdrachthouder TTI of Technology Transfer Interface, H el ene Casman als opdrachthouder Juridische Ondersteuning, Henri Eisendrath als opdrachthouder Integratie en Samenwerking VUB-EhB en Jacques De Ruyck tenslotte als opdrachthouder Infrastructuur.

De **P** staat voor **Pleinlaan 9**. Na Pleinlaan 5 hebben we vorig jaar een tweede kantoorgebouw gekocht op nummer 11. We vechten als het ware voor elke vierkante meter waar we als snel groeiende universiteit de hand op kunnen leggen.

De letter **Q** staat voor **QBIC**. Dat is een interuniversitair zaakkapitaalfonds dat we samen met onze alliantiepartner de Universiteit Gent en met de universiteit Antwerpen hebben opgericht. In het QBIC-fonds zit meer dan

30 miljoen euro waarmee we technologische spin-offbedrijven kunnen financieren.

De **R** is die van onze gewezen voorzitter **Rik Van Aerschot**. Bijna een jaar geleden, op 15 januari, is Rik Van Aerschot overleden. Als voorzitter stond hij mee in de frontlinie om politieke en andere aanvallen op de VUB af te slaan. Met Rik verliezen we een grote voorvechter voor de VUB.

En dan zijn we bij de **S** gekomen. De S van **St V**. Dit jaar waar alle ogen op de studentenoptocht gericht, na het dramatische dodelijke ongeval een jaar eerder. De stoet ging gepaard met tal van extra veiligheidsmaatregelen en verliep zonder noemenswaardige incidenten. Gelukkig maar. 's Ochtends was er ook de officiële Sint-Verhaegenherdenking en die verliep opnieuw in de allerbeste verstandhouding tussen de beide Brusselse universiteiten. Wat in België niet meer lijkt te lukken, daar slagen wij – VUB en ULB - tenminste wel nog in.

De S staat ook voor de **Sociale Verkiezingen** die in 2012 plaatsvonden. Ook de volgende vier jaar hoop ik met de vakbonden in een open en constructieve sfeer samen te kunnen werken. Waarbij ieder zijn rol heeft, maar er vooral ook wederzijds respect is.

Dan gaan we naar de **T** van **TTI** of **Technology Transfer Interface**. Opdrachthouder Hugo Thienpont en zijn TTI-team zullen ervoor zorgen dat meer onderzoek gevaloriseerd wordt, onder meer door spin-offs op te richten. Dat moet niet alleen in de wetenschappen en bij de ingenieurs gebeuren, maar ook in de humane wetenschappen. Innovatie en entrepreneurship was niet voor niets hét thema van de jongste academische openingszitting.

Nog bij de T hebben we **Topsport en Studie** dat z'n 25ste verjaardag heeft gevierd. Topsport en Studie geeft topsporters de kans om hun sportieve en universitaire ambities te combineren via studieprogramma's op maat. We hebben 25 jaar Topsport en Studie gevierd met een Londen cocktail. Acht VUB-atleten die aan de jongste Olympische Spelen in Londen hebben deelgenomen, zijn er uitgebreid in de bloemen gezet.

Van sport naar sporthotel, en daarmee zitten we bij de **U** van **U-residence**. De bouwwerken zijn vorige zomer gestart, aan de kant van de Generaal Jacqueslaan. U-residence is in zijn nieuw concept geen louter sporthotel meer, maar wel een state-of-the-art accommodatie waar binnen- en buitenlandse studenten en professoren kunnen verblijven, én ook topsportverenigingen die aan de VUB stage lopen. Er hoort ook een congrescentrum bij.

De U staat natuurlijk ook voor het **UZ Brussel**. Ons ziekenhuis staat volgens Test-Aankoop in de top drie van de beste ziekenhuizen. En ook voor het UZ zijn we volop aan het bouwen, aan het vernieuwen en aan het uitbreiden om het groeiende aantal patiënten meer comfort te kunnen bieden. Universiteit en ziekenhuis hebben besloten om hun beleid en organisatie volledig op elkaar af te stemmen en er in Jette een echte Brussels Health Campus van te maken.

De **V** staat voor **Vicerectoren**. Ik heb het al meermaals gezegd: als universiteit heb je misschien een sterke rector nodig, maar je hebt vooral een sterk team nodig. En dat sterke team is er, met Yvette Michotte die zoals de voorbije vier jaar vicerector Onderwijs blijft, met de nieuwe vicerector Onderzoek Patrick De Baetselier, met de nieuwe vicerector Studentenbeleid Viviane Jonckers én met vicerector Internationalisering Jan Cornelis, die in de periode van rector Ben Van Camp al vicerector Onderzoek was.

De **W** staat voor **Wat?** en **Waar?** De dienst Marcom heeft de brochure met alle bacheloropleidingen van een nieuw concept en een nieuwe look voorzien. Tienduizenden laatstejaarscholieren krijgen de brochure in hun bus en kunnen er het antwoord in vinden op twee prangende vragen: Wat wil je studeren? Waar wil je studeren?

En dat brengt ons naadloos bij de **X** van **X-factor**, wat uitstraling of aantrekkingskracht betekent. Onze X-factor is tegenwoordig blijkbaar heel groot, want we zijn dit academiejaar de sterkste groeier van alle universiteiten, met bijna 8% meer eerstejaarsstudenten die zich voor de eerste keer inschrijven in het hoger onderwijs. Spectaculaire groeicijfers collega's, die ook in de pers breed zijn uitgesmeerd. Ons studentenaantal stijgt al jaren, maar zelden zo fors als nu. Bovendien is ons marktaandeel groter geworden en dat is het belangrijkste. Alle universiteiten krijgen immers hun geld uit een zogeheten gesloten enveloppe, dat wil zeggen dat de te verdelen koek niet steeds groter wordt. Alleen wordt ons deel van die koek nu wel groter.

De **Y** staat voor **Y**, en voor **Y'**. Beide gebouwen zullen van de campus verdwijnen om plaats te ruimen voor een nieuw multifunctioneel en duurzaam complex, waarin ook 650 nieuwe studentenkamers komen. Niets is voor eeuwig, maar wat in de plaats van Y en Y' komt zal beslist beter zijn. En geen paniek, ook voor het Kulturkaffee is er in de nieuwbouw plaats voorzien.

De **Z** tenslotte staat voor **Zelfstandige Ondernemers**. Op de jongste academische openingszitting heb ik een overeenkomst met UNIZO ondertekend om KMO's, studenten en onderzoek dichter bij elkaar te brengen. Een universiteit mag nooit een eiland worden, maar moet verbonden blijven met de samenleving, het bedrijfsleven en de industrie.

Collega's,

Toen ik voor het eerst tot rector werd verkozen – meer dan vier jaar geleden – heb ik gezegd: we moeten ons lot niet laten afhangen van de overheid alleen, van de Vlaamse regering of van de Universiteit Gent, waarmee sommigen ons graag hadden zien versmelten. Neen, zei ik toen: we moeten zelf onze toekomst in handen nemen, samen. Wel vrienden, dit is het begin van de toekomst waar ik het toen over had. We staan er niet alleen sterker voor dan vier jaar geleden, maar we hebben ook de basis gelegd om de volgende jaren te blijven groeien.

Ook in 2013 staat de A van Algemeen Strategisch Plan voorop, het nieuwe en tweede Algemeen Strategisch Plan van de universiteit dat de Raad van Bestuur in oktober heeft goedgekeurd.

Het is de leidraad om vanaf nu tot 2016 verder te bouwen aan een dynamische Nederlandstalige en internationale universiteit. En dat bouwen mag je ook letterlijk nemen. Ik heb al verwezen naar U-Residence dat in de steigers staat, en naar onze 650 nieuwe studentenkamers die aan de kant van de Triomflaan komen. Dat prestigieuze complex zal het nieuwe gezicht van de universiteit naar de buitenwereld worden. Het biedt ook plaats aan leslokalen, onderzoeksruijnte en enkele administratieve diensten.

Verder werken we samen met de ULB en Agoria aan een plan om alle ingenieursstudenten in het Brusselse op 1 campus te verzamelen, het IC-Park-Brussels.

Collega's, we bouwen voor morgen en onze twee campussen – met in Jette het UZ - zullen de volgende jaren een grondige metamorfose ondergaan.

Dit jaar gaan we vijf eredoctoraten uitreiken aan vijf uitzonderlijke vrouwen. De namen laat ik even in het midden – ze moeten eerst alle vijf aanvaard hebben – maar louter het feit dat we dit jaar alleen aan vrouwen een eredoctoraat geven, onderstreept het grote belang dat we hechten

aan genderevenwicht, ook in de academische wereld waar nog altijd te weinig vrouwelijke professoren zijn.

Ik ben trouwens blij dat ik mijn team van vicerectoren opnieuw evenwichtig heb kunnen samenstellen: twee vrouwen en twee mannen. Zo hoort het.

Collega's,

Over een jaar zullen we met méér in de zaal zitten, want tegen dan zullen de collega's van de academische bachelor- en masteropleidingen van de Erasmushogeschool volwaardige VUB'ers geworden zijn. De integratie van de Toegepaste Taalkunde, van de Industriële Wetenschappen en van de master Stedenbouw en Ruimtelijke Planning levert ons niet alleen 700 studenten extra op, maar ook tientallen nieuwe collega's. We hebben ze in november al eens allemaal samengebracht tijdens een ontvangst met receptie, en ik had eigenlijk maar één boodschap: jullie zijn niet alleen welkom, maar ook een echte aanwinst voor de universiteit. Neem nu de industrieel ingenieurs. Wij zullen ervoor zorgen dat hun onderzoek sterker wordt, maar zij op hun beurt zullen de VUB versterken door hun nauwere banden met de KMO's.

Beste collega's,

Bij het begin van mijn tweede periode als rector – jullie zullen het nog vier jaar met mij moeten uithouden – kan ik alleen maar vaststellen dat de VUB, onze VUB, in blakende gezondheid verkeert. En dat is de verdienste van jullie allemaal: professoren, docenten, onderzoekers, assistenten, administratief en technisch personeel, de leden van de Vriendenkring, en vrienden van buiten de VUB, want die hebben we wel degelijk.

En met z'n allen zullen we ervoor zorgen dat we in 2013 nog sterker zullen groeien, nog meer zullen excelleren en nog nauwer verbonden zullen zijn met de wereld die ons omringt.

Dus ja, er ligt nog veel werk op de plank, heel veel werk. Maar daar gaan we vandaag niet meer aan beginnen, vrees ik. De VUB-nieuwjaarstraditie

kennende zullen sommigen ook morgenvroeg nog niet helemaal in staat zijn om eraan te beginnen... maar het zal toch moeten. Ik reken op jullie allemaal, op mijn nieuw team van vicerectoren en opdrachthouders, op de decanen en op alle collega's die naast hun drukke bezigheden beleidsfuncties hebben willen opnemen, want dat is niet altijd evident. Maar ik reken natuurlijk op iedereen – hier aanwezig of niet aanwezig – en het allerbelangrijkste is: ik weet dat ik op iedereen kan rekenen. Ik weet dat het VUB-gevoel – die unieke mix van eigenzinnigheid, van voluntarisme en van vertrouwen in de menselijke waarden, in elkaar en in de toekomst – dat dit VUB-gevoel ons zal blijven leiden, naar een schitterend toekomst, ook in deze moeilijke tijden....

Ik dank u en geef u graag nog deze gedachte mee:

“To succeed you have to believe in something with such a passion that it becomes a reality” (Anita Roddick)

Paul De Knop

7 januari 2013